

КАЧУРОВСЬКИЙ

Дмитро Олегович

Президент Федерації плавання України

Доброго дня.

Дякую за можливість виступити на парламентських слуханнях на тему «Шляхи розвитку фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади» та стисло презентувати наші напрацювання в світлі даної тематики. Говорячи про перспективи розвитку спорту, сьогодні в нас є два шляхи. Перший шлях – модернізація існуючої радянської системи спорту, якої за мету було поставлено затвердження тоталітарного режиму. Або другий – поставити спорт на служіння демократії та відкритого суспільства в Україні через реформування, що відповідає вимогам нашого часу. Особисто я являюсь прибічником саме цього шляху. Деякий час над питанням стану системи спорту в Україні працювала робоча група, до складу якої я входив, та напрацювання якої полягли в основу концепції реформування. Сьогодні пропоную до вашої уваги стислий огляд концепції.

Опис проекту з реформування системи спорту в Україні

1. Мета реформування.

Законодавчо закріпити систему функціонування та розвитку сфери фізичного виховання та спорту в умовах ринкової економіки.

2. Основні засади

Необхідність приведення системи спорту до стандартів Європейського союзу.

Необхідність децентралізації влади з максимальним делегуванням повноважень регіонам та громадянському суспільству.

Необхідність розвитку громадянського суспільства України, зокрема через розвиток спортивних організацій (спортивні федерації, спортивні спілки та клуби, тощо).

Прагнення подолати корупцію в системі спорту.

3. Основні проблеми, що потребують вирішення при проведенні реформування.

Надмірна участь держави в сфері спорту в якості єдиного суб'єкта управління нею, заснована на принципах соціалістичної економіки планування та непрозорого розподілення ресурсів.

Інституції громадянського суспільства в сфері спорту фактично не задіяні або мають слабкий рівень співпраці з органами державної влади та місцевого самоврядування за рахунок витіснення їх державою як суб'єктом управління спортом.

Відсутність законодавчо закріплених принципів взаємодії між суб'єктами спортивної сфери. Не встановлені обов'язкові вимоги слідування спортивним правилам та стандартам у спорті.

Відсутність системного підходу в питанні використання фінансових ресурсів, що надходять у галузь спорту. Фінансові ресурси витрачаються за відсутності сформульованих соціальних замовлень, без планування цілей та очікуваних обґрунтованих соціальних та економічних результатів такого фінансування.

4. Принципи.

Визнання спортивної сфери як самодостатньої, що діє на принципах саморегулювання та самоорганізації своєї діяльності за рахунок існуючих правил, стандартів та регламентів.

Мінімальне втручання держави у питання законодавчого регулювання діяльності спортивної сфери.

Реформа повинна забезпечити перехід від державного управління спортом до таких основних функцій держави як: створення якісного законодавчого поля в сфері спортивної діяльності; функції регулятора суб'єктів; участь в якості суб'єкту сфери спорту.

Реформа сфери спорту на рівні спортивних федерацій повинна забезпечити якісне, системне підвищення ролі та статусу спортивних федерацій національного рівня як носіїв правил, регламентів та стандартів спортивної сфери встановлених міжнародними федераціями.

При цьому держава забезпечуватиме всебічну підтримку спорту та фізичного виховання через наступні основні механізми:

- імплементацію існуючих спортивних правил у законодавчий та нормативно-правовий простір України;
- підтримку базових елементів саморегулювальної спортивної вертикалі (міжнародна федерація – федерація національного рівня – спортивний клуб – людина), фінансування спорту через систему рейтингування та замовлення послуг;
- забезпечення джерелами цільового фінансування; в тому числі за рахунок проведення лотерей та за рахунок підвищення та законодавчого закріплення статусу федерацій як нон-профїт організацій, які мають право на отримання фінансування від суб'єктів підприємництва з забезпеченням останнім звільнення від оподаткування сум, які надходять в якості благодійної допомоги на розвиток таких спортивних федерацій; розміри таких сум для спортивних нон профїт організацій повинні бути суттєво збільшені.
- підтримку спортивної сфери за напрямками: спорт вищих досягнень, масовий спорт, спорт в системі освіти, спортивна інфраструктура.
-

5. Змістовна частина.

Спорт вищих досягнень.

Підтримка спорту вищих досягнень повинна бути забезпечена через створення системи рівного доступу всіх федерацій (через рейтингування) до фінансування

делегованих повноважень. Делеговані повноваження – право представлення країни на міжнародній арені та повноваження з підвищення авторитету держави з використанням державних символів.

Спорт в системі освіти.

Підтримка напрямку розвитку спорту в системі освіти забезпечується за рахунок створення дійового механізму залучення учнів до спортивної змагальної діяльності як механізму підтримки здорового способу життя. Таке залучення здійснюється через мережу створених студентських спортивних клубів.

Масовий спорт.

Підтримка здорового способу життя та зайнятості населення спортом забезпечується через систему відповідних замовлень від органів місцевого самоврядування та держави. Такі замовлення відбуваються на принципах забезпечення рівного доступу спортивних федерацій та клубів до фінансування на конкурсних засадах замовлення соціальних послуг в сфері спорту.

Спортивна інфраструктура.

Забезпечити такий рівень державної підтримки діяльності з інвестування, планування, проектування, будівництва та експлуатації об'єктів спортивної інфраструктури, який би забезпечував провідну роль національних спортивних федерацій як носіїв відповідних стандартів в цій сфері.

6. Організаційна частина. Основні елементи.

| ПІСЛЯ РЕФОРМУВАННЯ | ДО РЕФОРМУВАННЯ (СУЧАСНИЙ СТАН) |
|---|---|
| Спортивна федерація національного рівня | |
| <p>Спортивна федерація національного має стати носієм правил, стандартів спортивної сфери та центром управління відповідним видом спорту. В якості авторизованого представника міжнародної спортивної федерації визнаним її єдиним офіційним представником на території країни.</p> | <p>Спортивна федерація є інструментом, який забезпечує управління спортом з боку держави, не має визнаних державою повноважень в сфері спорту. Відсутні вимоги щодо якісних та кількісних показників зв'язку з відповідними суб'єктами сфери спорту, які здійснюють діяльність у ніші діяльності спортивного клубу.</p> |
| Спортивний клуб | |
| <p>Спортивні клуби мають стати джерелами формування національних спортивних федерацій та базовим елементом саморегулювальної спортивної діяльності, який об'єднує спортсменів, тренерів та обслуговуючий персонал спорту та їхній зв'язок с відповідною спортивною федерацією. Уся існуюча система спортивних шкіл трансформується у спортивні клуби.</p> | <p>Відсутні вимоги щодо стандарту спортивного клубу як базової ланки спортивної діяльності; відсутні законодавчі вимоги щодо визнання норм міжнародних федерацій та федерацій національного рівня; - відсутні обов'язкові вимоги до взаємовідносин між спортивною федерацією та суб'єктами в сфері спорту, які діють у ніші діяльності спортивного клубу.</p> |

| Спортсмен, тренер, обслуговуючий персонал | |
|---|---|
| Спортсмен, тренер, обслуговуючий персонал беруть участь у спортивній діяльності через участь у діяльності спортивного клубу, що має членство у відповідній спортивній федерації. | Повна відсутність взаємовідносин (або їх різнохарактерність); відсутні законодавчі вимоги щодо членства. |
| Функції держави | |
| <ul style="list-style-type: none"> - створення законодавчого поля в сфері спорту (державна політика в сфері спорту); - функція регулятора суб'єктів сфери спорту; - участь в якості суб'єкту спортивної сфери (через делегування повноважень на рівні спорту вищих досягнень, замовлення соціальних послуг в сфері спорту визнаним спортивним федераціям та спортивним клубам) | <ul style="list-style-type: none"> - затвердження правил видів спорту; - затвердження регламентів проведення змагань; - затвердження стандартів об'єктів спортивної інфраструктури - організація та проведення змагань; - управління збірними командами; - працевлаштування тренерів та спортсменів до Міністерства молоді та спорту України; - головний та єдиний власник спортивної сфери, здійснює управління спортом |
| Місцеве самоврядування | |
| Участь в якості суб'єкту спортивної сфери через замовлення соціальних послуг в сфері спорту визнаним спортивним федераціям та спортивним клубам на конкурсних засадах | Утримання та фінансування витрат різного гатунку спортивних шкіл, клубів, центрів тощо (без постановки критеріїв використання, прив'язки до спортивних результатів, без залучення широкого кола громадян до діяльності цих установ) |
| Взаємозв'язок (взаємовідносини) «Держава - Міжнародна спортивна федерація» | |
| Визнання міжнародної федерації, визнання виду спорту, правил (як правило через декларативний характер) | Відсутній |
| Взаємозв'язок (взаємовідносини) «Держава – Федерація національного рівня» | |
| Регулювання суб'єктів, визнання статусу спортивних федерацій національного рівня як авторизованих представників міжнародної федерації, делегування права представляти державу на міжнародній арені та повноваження в сфері підвищення авторитету держави на міжнародному рівні шляхом використання державних символів, замовлення соціальних послуг в сфері спорту тощо | ґрунтується на наступних засадах з управління спортом: <ul style="list-style-type: none"> - конкурсний відбір; - надання статусу національної - відсутність чіткого регламенту делегування повноважень; делегування тих повноважень, які природньо належать федераціям національного рівня |
| Взаємозв'язок (взаємовідносини) «Держава – Спортивний клуб» | |
| Регулювання суб'єктів, замовлення соціальних послуг в сфері спорту | регулювання діяльності, фінансування витрат |
| Взаємозв'язок (взаємовідносини) «Держава – Спортсмен, тренер, обслуговуючий персонал» | |
| Забезпечення соціальних гарантій, контроль безпеки | Взаємозв'язок побудований на принципі «роботодавець – працівник» в сфері діяльності збірної команди. |

| Механізм управління збірними командами | |
|---|---|
| <p>Управління збірною командою здійснює спортивна федерація (управління фінансуванням, укладання трудових контрактів, затвердження графіків підготовки до змагань, складу делегацій збірної команди тощо)</p> | <p>Законодавчі механізми реального управління збірною командою з боку федерації – відсутні.</p> <p>Повноваження Міністерства: - затверджує плани, графіки, фінансування, складу збірних команд та делегацій на змагання, укладає трудові контракти</p> <p>Повноваження спортивної федерації: - внесення пропозицій щодо складу збірної команди.</p> |

7. Етапи реформування.

Перший етап реформування потребує прийняття Закону України «Про фізичну культуру та спорт» у новій редакції, яка буде закріплювати умови функціонування спортивної сфери в умовах ринкової економіки.

На другому етапі реформування галузь потребуватиме прийняття, зміни та/або скасування законодавчих та нормативно-правових актів з метою відтворення законодавчо закріплених нових принципів функціонування галузі.

7. Очікувані результати.

В результаті здійснення запланованих заходів з реформування очікуємо суттєвого зниження регуляторного впливу держави на сферу спорту, що дасть можливість розвитку відносин за рахунок інституцій громадянського суспільства.

Формування державної політики з урахуванням її наступного втілення через інституції громадянського суспільства та на засадах прозорості та відкритості.

Зосередження державної підтримки сфери спорту на цільовому фінансуванні за встановленими напрямками на конкурентних та прозорих засадах (рейтингування, замовлення послуг).

Встановлення прозорих та сталих взаємовідносин між суб'єктами спортивної сфери, слідування правилам та стандартам міжнародних федерацій.

Заключне слово

Коли система спорту сьогодні стала на розпутьті, важливо ясно визначити, яким шляхом далі йти. Для мене це безсумнівно шлях реформ. Невизначеність і бездіяльність, які панують всі роки незалежності, породжують корупцію, неефективність і зрештою приведуть до розвалювання країни. Дякую за увагу.